

DOI: <https://doi.org/10.15407/socium2019.01.137>
УДК 303.62-0.53(477)

Нестеренко Є.О., координатор проекту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: nyevheniya@gmail.com,

Людоговська К.В., асистент проекту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karina.lyudogovska@knu.ua

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: І КВАРТАЛ 2019 Р.

Представлено результати опитувань інноваційного молодіжного проекту U-Report за лютий 2019 р.: функціонування української мови, мова U-репортерів у родинному колі, переваги вибору мови отримання послуги, молодь і вибори, причини неучасті молодих людей у голосуванні на виборах, кіберзалякування (кібербулінг), реакції молоді у випадку кібербулінгу.

Ключові слова: інноваційні методи опитування, U-Report, думка молоді, українська мова, вибори, кіберзалякування (кібербулінг).

Nesterenko Ye.O., U-Report project coordinator, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: nyevheniya@gmail.com,

Lyudohovska K.V., U-Report project assistant, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karina.lyudogovska@knu.ua

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 1ST QUARTER OF 2019

Paper presents results of the innovative youth project U-Report polls. Report for the first quarter of 2019: language use, U-reporters' language use in families, language choice preferences while using services, youth and election, reasons for non-participation in elections, cyberbullying, reactions of youth to cyberbullying.

Keywords: innovative poll methods, U-Report, youth opinion, Ukrainian language, elections, cyberbullying.

Громадська організація “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізовує глобальний молодіжний проект U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

Проект U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через СМС-повідомлення, Facebook Messenger і Telegram. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об'єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізовується у 41 країні світу та налічує понад 4 млн учасників.

¹ Приєднатись до U-Report можна за допомогою безкоштовного СМС зі словом “СТАРТ” на номер 4224. Інформацію про проект і результати досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in

© Нестеренко Є.О., Людоговська К.В., 2019

В Україні кількість U-репортерів становить більше ніж 76 000 і постійно зростає. За 3 роки існування проекту команда U-Report запустила понад 150 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 250 презентацій і тренінгів по всій Україні.

U-Report – простий спосіб молодих людей донести свою думку до осіб, що приймають рішення. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами опитувань U-репортерів.

Опитування “Функціонування української мови”. Опитування проводилося 14–20 лютого 2019 р. в партнерстві з Міністерством культури України. У ньому взяли участь 14 039 U-репортерів віком 14–34 роки. Результати опитування були використані для виявлення проблемних питань, вирішення яких можливе за умови реалізації положень Стратегії популяризації державної мови на період до 2030 року “Сильна мова – успішна держава” в рамках виконання Плану пріоритетних дій Уряду Міністерством культури України; а також для моніторингу індикаторів виконання плану заходів, затверджених у Стратегії.

У сімейному чи родинному колі U-репортери переважно розмовляють: українською мовою – 50,5%, російською – 26,1%, діалектом чи суржиком – 14,8%, двома мовами однаковою мірою – 9%, іншою мовою – 1,6%, важко відповісти – 0,2%.

Серед молодшої вікової групи рідше, ніж серед старшої, зазначали, що вони розмовляють українською мовою (39,5% серед 14–17-річних, тоді як серед 18–19-річних – 52,7%, 20–24-річних – 53,2%, 25–34-річних – 51,1%), але частіше – російською (33,1% серед 14–17-річних, тоді як серед 18–19-річних – 24%, 20–24-річних – 24,2%, 25–34-річних – 26,7%) та діалектом/суржиком (18,7% серед 14–17-річних, тоді як серед 18–19-річних – 16%, 20–24-річних – 14,4%, 25–34-річних – 11,5%).

За макрорегіонами, частка тих молодих людей, які розмовляють українською мовою, є такою: 86,9% – Захід, 55,1% – Центр, 42,2% – Північ, 36,6% – Київ, 17,4% – Південь, 9,8% – Схід. Відповідно, частка тих, хто вдома говорить російською: 62,9% – Схід, 49,6% – Південь, 39,2% – Київ, 25% – Північ, 11,1% – Центр, 3,3% – Захід.

Серед тих U-репортерів, які в сімейному колі розмовляють українською мовою, на російську, якщо її використовує співрозмовник, перейдуть 21,7%; не перейдуть – 62,7%, не знають, залежатиме від обставин – 15,6%.

Про перехід на російську мову частіше зазначали серед чоловіків, ніж серед жінок (24,6% vs 21%), в той час як більша частка жінок відповіла, що вони не перейдуть на російську, якщо її використовує співрозмовник (63,8% vs 59,2%).

Серед молодшої вікової групи більш схильні перейти на російську мову (14–17 років – 27,2%), ніж серед старших опитаних (18–19 років – 19,2%, 20–24 роки – 21,7%, 25–34 роки – 20,8%).

За макрорегіонами, розподіл тих, хто в розмові перейде на російську мову, є таким: 47,6% – Схід, 44,9% – Південь, 32,5% – Київ, 30,2% – Північ, 25,5% – Центр, 14,3% – Захід.

Серед тих, хто розмовляє російською, діалектом/суржиком чи двома мовами однаковою мірою, на українську мову, якщо її використовує співрозмовник, перейдуть 74,8% опитаних; не перейдуть – 14,3%, залежить від обставин – 10,8%.

За віковими групами розподіл тих, хто перейде на українську мову, є таким: 14–17 років – 72,2%, 18–19 років – 75,9%, 20–24 роки – 74,7%, 25–34 роки – 76,7%.

Частка тих, хто перейде на українську мову в розмові, за макрорегіонами є такою: 89,5% – Захід, 81,4% – Центр, 77% – Північ, 73,8% – Київ, 70,6% – Схід, 69,5% – Південь.

У середовищі 57,3% U-репортерів домінує українська мова, у 40,7% – російська, у 2,9% – інша.

Українська мова переважає в середовищі 18–19-річних – 63,2%, в той час як серед 14–17-річних ця частка становить 48,9%, серед 20–24-річних – 59,4%, 25–34-річних – 53,8%.

За макрорегіонами, українська мова в середовищі молоді представлена таким чином: 94,7% – Захід, 72,1% – Центр, 49,2% – Північ, 37,1% – Київ, 19,9% – Південь, 11,1% – Схід.

Переважає більшість опитаної молоді (78,4%) у ситуації вибору мови отримання послуги (наприклад, у банкоматі) віддає перевагу українській мові; 20,2% – російській, 1% – іншій мові, 0,4% – важко відповісти.

За віковими групами, розподіл тих, хто обере українську мову, є таким: 14–17 років – 68,5%, 18–19 років – 78,9%, 20–24 роки – 80,7%, 25–34 роки – 80,1%.

За макрорегіонами, українській мові під час отримання послуги віддають перевагу 96,8% U-репортерів на Заході, 86,7% – у Центрі, 81,1% – на Півночі, 75,7% – у Києві, 60,7% – на Півдні, 49,6% – на Сході.

У 26,7% опитаних молодих людей у 2018 р. виникали такі ситуації, коли вони, перебуваючи в Україні, не могли отримати послугу чи інформацію про товар українською мовою. У 73,2% респондентів таких ситуацій не виникало, 0,2% не пам'ятають про це.

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, зазначали, що вони потрапляли в такі ситуації (29,7% vs 25,7%), серед жінок – що вони з такими ситуаціями не стикалися (74,2% vs 70,1%).

Отже, 50,5% U-репортерів вдома переважно розмовляють українською мовою. Серед тих опитаних, які в сімейному колі розмовляють українською мовою, на російську, якщо її використовує співрозмовник, перейдуть 21,7%; серед тих, хто розмовляє російською, діалектом/суржиком чи двома мовами однаковою мірою, на українську мову перейдуть 74,8%. У середовищі 57,3% U-репортерів домінує українська мова; 78,4% респондентів, за наявності вибору мови отримання послуги, віддають перевагу українській. У 26,7% молодих людей у 2018 р. виникали такі ситуації, коли вони, перебуваючи в Україні, не могли отримати послугу чи інформацію про товар українською мовою.

Опитування “Молодь і вибори”. Опитування проводилося 5–9 лютого 2019 р. в партнерстві з Міністерством юстиції України. У ньому взяли участь 11 773 U-репортери віком 17–34 роки. Результати опитування були використані для формування Міністерством юстиції України правопросвітницької кампанії “Я маю право обирати” в рамках загальнонаціонального проекту “Я маю право!”.

Переважає більшість (68,9%) U-репортерів віком 22–34 роки вже голосували раніше на виборах Президента України, 33% голосували на виборах депутатів Верховної Ради України, 29,8% – на місцевих виборах, 13,3% – не голосували, 4,7% – не голосували, оскільки тоді ще не досягли повноліття, 1,5% – не пам'ятають, голосували вони чи ні (рис. 1).

Чим старшою є молодь, тим частіше вона зазначає, що вже голосувала на президентських (21–22 роки – 28,5%, 23–25 років – 73,2%, 26–34 роки – 86,8%) та парламентських (21–22 роки – 20,3%, 23–25 років – 32%, 26–34 роки – 41,6%) виборах.

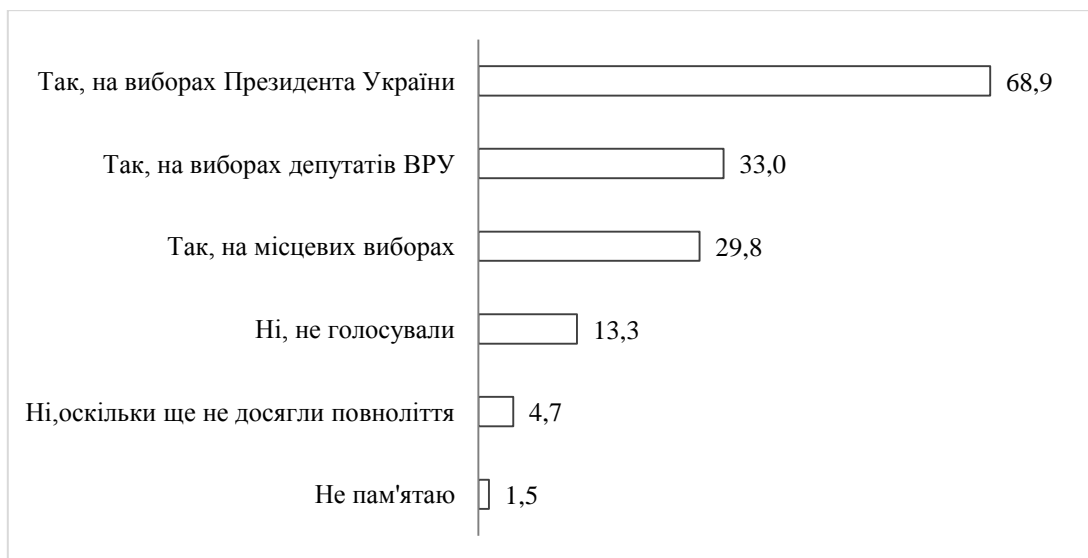
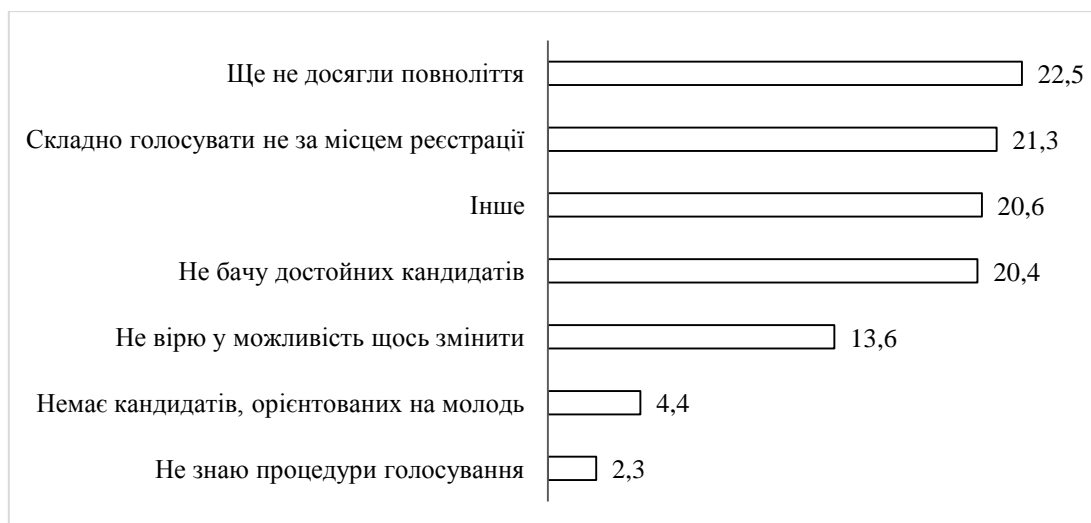

Рис. 1. Розподіл відповідей на запитання: “Чи голосували Ви раніше?”, N=5713, %

Серед U-репортерів віком 17–34 роки 76,7% стверджують, що братимуть участь у виборах Президента України 31 березня 2019 р. (обов'язково братимуть участь – 57,1%, скоріше, братимуть – 19,6%); 18,4% опитаних не братимуть участі у голосуванні (точно не братимуть – 12,9%, скоріше, не братимуть – 5,5%), 5% – важко відповісти.

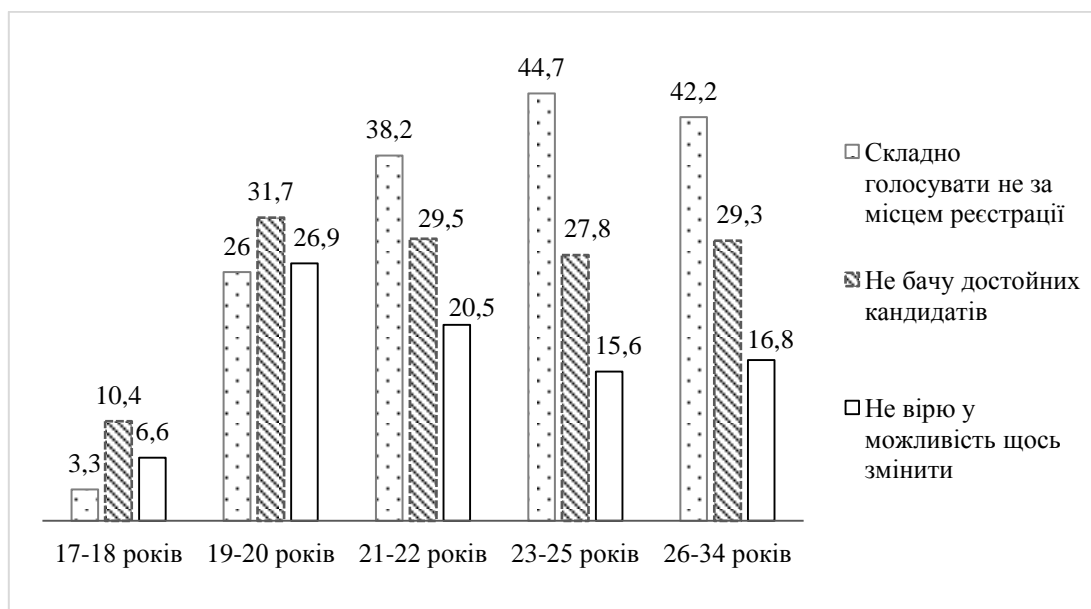
Серед тих, хто братиме участь у виборах, за віковими групами відповіді розподілилися таким чином: 17–18 років – 32,3%, 19–20 років – 86,4%, 21–22 роки – 84,8%, 23–25 років – 83,2%, 26–34 роки – 87,7%.

Серед тих U-репортерів, які заперечно відповіли на попереднє запитання, 22,5% не братимуть участі у найближчих виборах, оскільки ще не досягли повноліття/не досягнуть на момент голосування; 21,3% вважають, що складно голосувати не за місцем реєстрації; 20,6% назвали інші причини (перебуватимуть за кордоном чи в іншому місті, не цікавляться політикою, не хочуть брати участь, вважають це втратою часу); 20,4% не бачать достойних кандидатів, 13,6% не вірять у можливість щось змінити, 4,4% не бачать кандидатів, орієнтованих на молодь, 2,3% не знають процедури голосування (рис. 2).

**Рис. 2. Розподіл відповідей на запитання:
“Чому Ви не братимете участі у виборах?”, N=2501, %**

Серед 17–18-річних та 19–20-річних частіше відповідали, що не бачать достойних кандидатів (відповідно, 10,4% та 31,7%), а серед старших вікових категорій переважно зазначали, що їм складно голосувати не за місцем реєстрації (21–22 роки – 38,2%, 23–25 років – 44,7%, 26–34 роки – 42,2%) (рис. 3).

**Рис. 3. Розподіл відповідей на запитання:
“Чому Ви не братимете участі у виборах?”, за віком, N=2501, %**

Близько третини опитаної молоді (29%) знають, як перевірити себе у списку виборців, 7,7% знають як, але не знають що робити, якщо їх немає у списку, 53,8% не знають, але хочуть дізнатися, 9,3% не знають і їх це не цікавить, 0,3% – важко відповісти (рис. 4).

Чим старшими є U-репортери, тим частіше вони відповідають, що знають, як перевірити себе в списку виборців: 17–18 років – 18,2%, 19–20 років – 21,9%, 21–22 роки – 25,9%, 23–25 років – 35,4%, 26–34 роки – 43,6%.

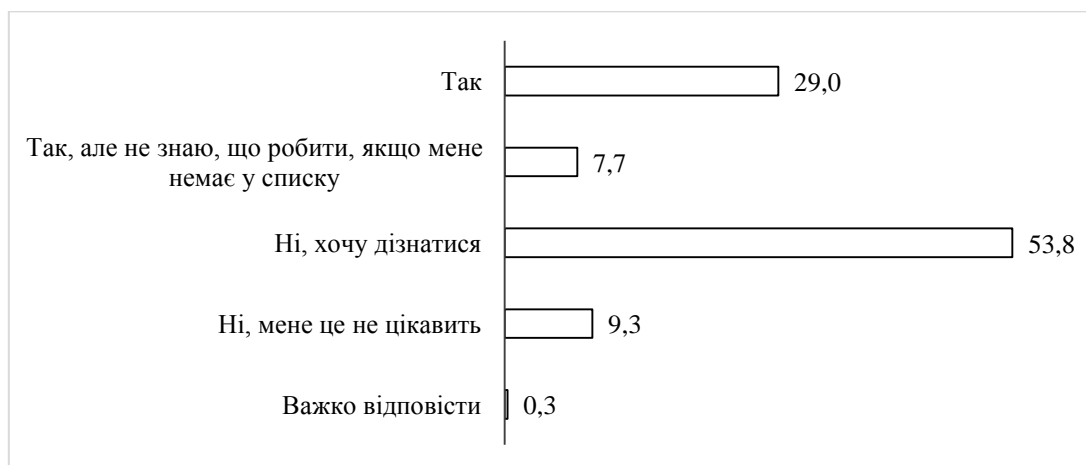

Рис. 4. Розподіл відповідей на запитання: “Чи знаєте Ви, як перевірити себе у списку виборців?”, N=10 973, %

22,9% молодих людей вважають, що процедура зміни місця голосування складна і забирає багато часу, 23,1% так не вважають, а 54% не були ознайомлені з процедурою.

За віковими групами частка U-репортерів, які не ознайомлені з процедурою, є такою: 17–18 років – 62,2%, 19–20 років – 57,5%, 21–22 роки – 55%, 23–25 років – 47,4%, 26–34 роки – 48,9%.

Частка тих, хто вважає, що процедура складна і забирає багато часу: 17–18 років – 15,7%, 19–20 років – 20,6%, 21–22 роки – 23%, 23–25 років – 28,6%, 26–34 роки – 25,3%.

Отже, 68,9% U-репортерів віком 22–34 роки вже голосували раніше на виборах Президента України. Серед U-репортерів віком 17–34 роки 76,7% братимуть участь у виборах Президента України 31 березня 2019 р. Серед тих, хто не братиме участі у найближчих виборах, 22,5% ще не досягли повноліття, а 21,3% вважають, що складно голосувати не за місцем реєстрації. Знають, як перевірити себе у списку виборців, 29% опитаних; 22,9% вважають, що процедура зміни місця голосування складна і забирає багато часу.

Опитування “Кібербулінг”. Опитування проводилося 27 лютого – 7 березня 2019 р. в партнерстві з ГО “Ла Страда – Україна”. У ньому взяли участь 14 347 U-репортерів віком 14–34 роки. Результати опитування були використані для аналітики дзвінків, що надходять на Національну дитячу “гарячу лінію” ГО “Ла Страда

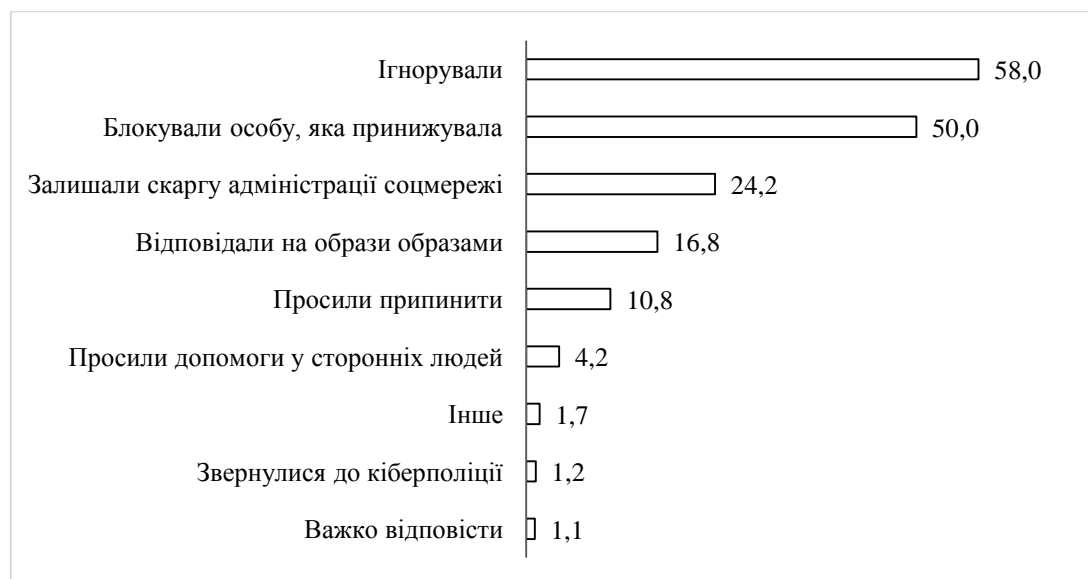
– Україна”, та покращення її роботи; для з’ясування того, чи самі молоді люди були агресорами в ситуації кібербулінгу.

Переважає більшість (61,5%) U-репортерів не отримували погрозливих та/або принизливих повідомлень в Інтернеті, 38,5% – отримували такі повідомлення.

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, зазначали, що вони отримували такі повідомлення (42,1% vs 37,2%).

За віковими групами, частка тих, які отримували погрозливі та/або принизливі повідомлення в Інтернеті, є такою: 14–17 років – 37,2%, 18–19 років – 40,4%, 20–24 роки – 39,6%, 25–34 роки – 35,5%.

Понад половину опитаних (58%), які отримували погрозливі та/або принизливі повідомлення, ігнорували їх, 50% – блокували особу, яка їх принижувала, 24,2% – залишали скаргу адміністрації соціальної мережі, 16,8% – відповідали образами на образи, 10,8% – просили припинити, 4,2% – просили допомоги у сторонніх людей, 1,7% – реагували іншим способом, 1,2% – звернулися до кіберполіції, 1,1% – важко відповісти (рис. 5).

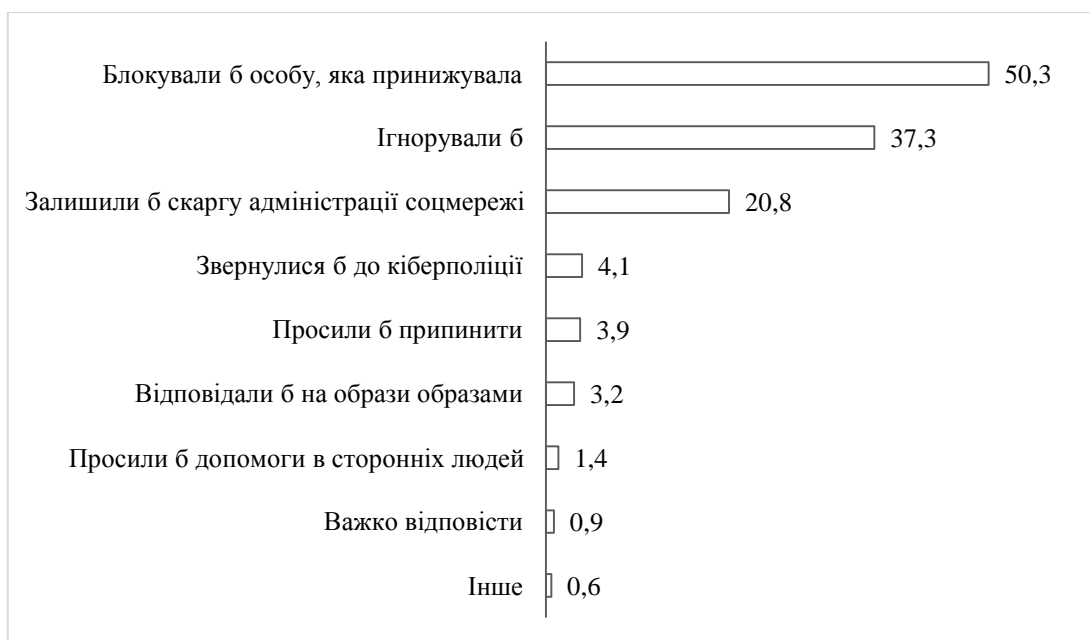
**Рис. 5. Розподіл відповідей на запитання:
“Як Ви реагували в такій ситуації?”, N=5098, %**

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, ігнорували такі ситуації (60,1% vs 57,5%) та відповідали на образи образами (24,6% vs 13,9%); серед жінок – блокували особу, яка їх принижувала (55,1% vs 35,4%), просили припинити (12,5% vs 6,3%) та допомоги у сторонніх людей (5,1% vs 1,6%).

Чим молодшими є U-репортери, тим частіше вони відповідають на образи образами: 14–17 років – 21,8%, 18–19 років – 15,9%, 20–24 роки – 16,1%, 25–34 роки – 15,1%; чим старшими – тим частіше вони залишають скаргу адміністрації соціальної

мережі: 14–17 років – 37,2%, 18–19 років – 40,4%, 20–24 роки – 39,6%, 25–34 роки – 35,5%.

Серед тих U-репортерів, які не отримували зазначені повідомлення, на подібну ситуацію реагували б таким чином: 50,3% – блокували б особу, яка принижувала, 37,3% – ігнорували б, 20,8% – залишили б скаргу адміністрації соціальної мережі, 4,1% – звернулися б до кіберполіції, 3,9% – просили б припинити, 3,2% – відповідали б на образи образами, 1,4% – просили б допомоги у сторонніх людей, 0,9% – важко відповісти, 0,6% – інше (рис. 6).

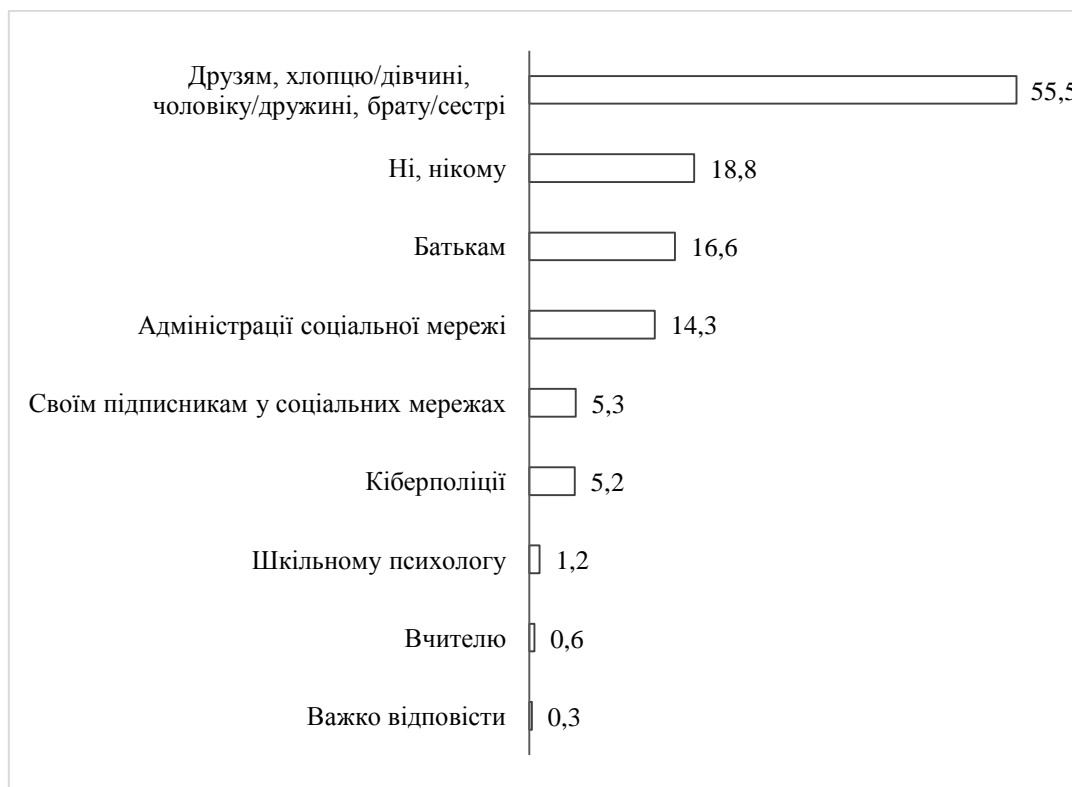
**Рис. 6. Розподіл відповідей на запитання:
“Як би Ви реагували у такій ситуації?”, N=8058, %**

Серед тих U-репортерів, які ствердно відповіли на перше запитання, 50,5% розповіли про цю проблему друзям, 34% – не розповіли нікому, 10,8% – розповіли батькам, 10,5% – адміністрації соціальної мережі, 5,8% – своїм підписникам у соціальних мережах, 1,2% – кіберполіції, 1,1% – шкільному психологу, 0,6% – вчителю, 0,3% – важко відповісти.

Жінки частіше, ніж чоловіки, зазначали, що розповідали про цю проблему друзям (54,6% vs 40%), батькам (13% vs 4,1%) та своїм підписникам у соціальних мережах (6,2% vs 4,4%), а чоловіки – скаржилися адміністрації соціальної мережі (12,7% vs 9,5%) або не розповідали нікому (44,4% vs 29,9%).

Чим старшими є респонденти, тим частіше вони зазначають, що не розповіли про цю проблему нікому: 14–17 років – 28,4%, 18–19 років – 33,6%, 20–24 роки – 35,9%, 25–34 роки – 35,2%.

Серед тих, хто не стикався з такою проблемою, в цій ситуації розповіли б друзям, хлопцю/дівчині, чоловіку/дружині, брату/сестрі – 55,5%, нікому – 18,8%, батькам – 16,6%, адміністрації соціальної мережі – 14,3%, своїм підписникам у соціальних мережах – 5,3%, кіберполіції – 5,2%, шкільному психологу – 1,2%, вчителям – 0,6%, важко відповісти – 0,3% (рис. 7).

**Рис. 7. Розподіл відповідей на запитання:
“Чи розповіли б Ви комусь про цю проблему?”, N=7673, %**

Переважає більшість опитаної молоді (86,1%) ніколи не надсилали кому-небудь погрозових та/або принизливих повідомлень в Інтернеті; 5,7% робили це для розваги, 5,7% – для помсти (у тому числі у відповідь), 2,1% – через інші причини, 1% – щоб привернути до себе увагу, 0,3% – заради матеріальної вигоди (рис. 8).

Ніколи не надсилали погрозових та/або принизливих повідомлень в Інтернеті 89% опитаних жінок та 77,5% чоловіків. Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, робили це для розваги (10,4% vs 4,2%) або помсти (8,1% vs 4,8%).

Чим молодшими є U-репортери, тим частіше вони відповідають, що робили це для помсти: 14–17 років – 9,4%, 18–19 років – 6,2%, 20–24 роки – 5,3%, 25–34 роки – 3,2%; розваги: 14–17 років – 7,5%, 18–19 років – 6,2%, 20–24 роки – 5,5%, 25–34 роки – 4,5%.

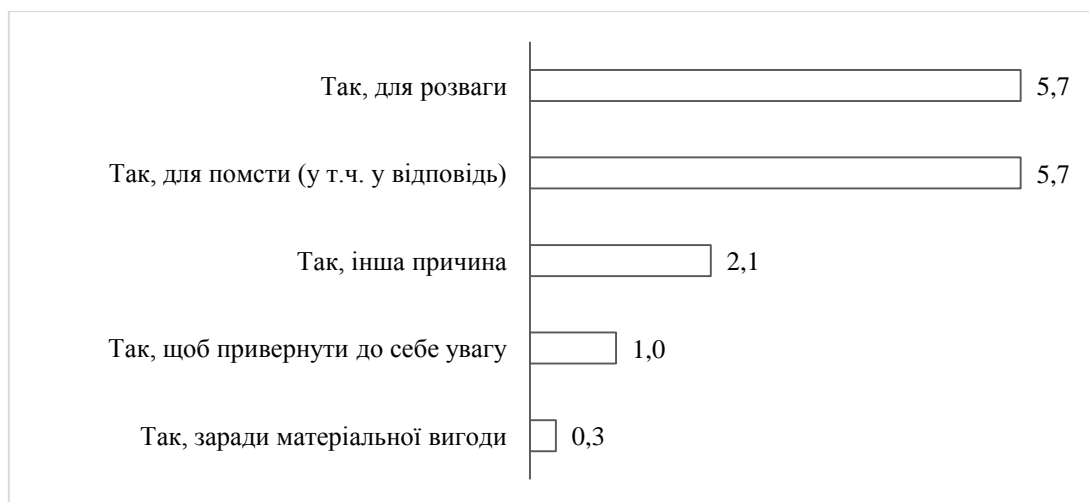

Рис. 8. Розподіл ствердних відповідей на запитання: “Чи надсилали Ви кому-небудь погрозливі та/або принизливі повідомлення в Інтернеті?”, N=12 118, %

Отже, 38,5% U-репортерів отримували погрозливі та/або принизливі повідомлення в Інтернеті; 58% опитаних, які отримували такі повідомлення, ігнорували їх, 50% – у цій ситуації блокували особу, яка їх принижувала, 24,2% – залишали скаргу адміністрації соціальної мережі, 16,8% – відповідали образами на образи; 50,5% розповіли про цю проблему друзям, 34% – не розповіли нікому; 86,1% опитаної молоді ніколи не надсилали погрозливих та/або принизливих повідомлень в Інтернеті; 5,7% робили це для розваги, 5,7% – для помсти.

Більше інформації про проект U-Report і результати інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань чи пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молодих людей України, будь ласка, звертайтеся за телефонами +380635930373 (Лілія Любомудрова), +380931561013 (Світозар Ніцполь), або через e-mail – ureport.ukraine@gmail.com.

Отримано 12.03.19

Received on 12.03.19